

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích

Pedagogická fakulta

Pracoviště: katedra společenských věd

Datum odevzdání posudku: 10. 8. 2014

Jméno a příjmení studenta:

Kateřina šťastná

Obor: *AJv-SVV*

Oponent bakalářské práce:

PhDr. Pavel Hejtman, CSc.

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: *Bernard Bolzano a jeho představy o společnosti*

Kritéria hodnocení práce (označte vždy právě jednu z možných známek):

1. Struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)

A – výborně

B – velmi dobře

C – dobře

N – nevyhověl/a

2. Metodologická a metodická stránka práce (stanovení hypotéz/cílů práce, vhodnost a kvalita dat a metod)

A – výborně

B – velmi dobře

C – dobře

N – nevyhověl/a

3. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji (výběr, správná citace, použití, dodržování bibliografických norem)

A – výborně

B – velmi dobře

C – dobře

N – nevyhověl/a

4. Odborná správnost – znalost problematiky (prokázání znalosti řešené problematiky, prokázání specifických znalostí, schopnost aplikovat znalosti na konkrétní problém)

A – výborně

B – velmi dobře

C – dobře

N – nevyhověl/a

5. Zhodnocení výsledků, naplnění cílů, aplikovatelnost v praxi

- A – výborně
- B – velmi dobře**
- C – dobře
- N – nevyhověl/a

6. Úroveň jazykového a stylistického zpracování

- A – výborně
- B – velmi dobře**
- C – dobře
- N – nevyhověl/a

7. Formální a grafická úroveň práce

- A – výborně**
- B – velmi dobře
- C – dobře
- N – nevyhověl/a

Závěrečné shrnutí, komentáře, otázky k obhajobě:

Autorka se pokusila celkem úspěšně představit vybrané názory a představy Bernarda Bolzana na společnost. Jako zdroj pro svou práci shromáždila dostatečný rozsah odborných publikací včetně předmětně pro její práci nejdůležitějšího Bolzanova titulu *Büchlein vom besten Staate* v překladu V. Bláhy (1981) *O nejlepším státě* i jeho souboru *Exhorty (Erbauungsreden, česky také Řeči vzdělávací)* v posledním překladu J. Loužila (2006) i jeho *Lebensbeschreibung des Dr. B. Bolzano Vlastního životopisu* v překladu M. Pavlíkové (1981). Opominula ovšem některé významné zdroje, které poskytuje server Czech Digital Mathematics Library, kde by získala mnohé podněty pro porozumění a hodnocení Bolzanova odkazu ve své práci a mohu se oprávněně domnívat, že také z těch, které uvádí v seznamu literatury, nevytěžila maximum.

Strukturu práce lze považovat za logickou, ovšem ne zcela vyrovnanou (*Kapitola 4. Bolzanova kritika Kanta* je povážlivě strohá) s důrazem na prezentaci Bolzanových názorů na společnost v centrální *Kapitole 5. Bolzanova sociální a politická filozofie* (24 str.), celkový rozsah práce (56 str.) za dostatečný.

Převažující metodou v práci je odborná kompilace, ačkoli sama autorka v úvodu píše i o analyticko-syntetické metodě. Vzhledem k tomu, že v odborné literatuře uváděné autorkou a zvláště pak i ve vlastních dílech Bolzanových, resp. v jejich překladech z němčiny, je dostatek podpůrných prostředků (poznámek, vysvětlivek) k interpretaci textu i k osvětlení jeho kontextu, měla autorka usnadněnu svou pozici. Pochválil bych jí za správné užívání poznámkového aparátu při citacích i za odlišení přímých citací kurzívou. V několika případech ovšem nerozlišuje v textu, zda jde o text autorky k Bolzanovi nebo parafrázi Bolzana či parafrázi dalšího autora, což působí podle mne zmatečně (např. str. 40, 42, 47, 48 a jinde).

Pokusů o vlastní analýzu či hodnocení je bohužel v práci málo – snad v *Závěru* (str. 52-53) nebo v dílčím závěru na str. 31 – zde je však tento závěr v celém odstavci velmi diskutabilní.

Co se týče obsahu práce, jsem toho názoru, že zejména v 5. kapitole se autorce podařilo představit základní linii Bolzanových názorů jak ve vztahu k filozofickému podtextu společenské mravnosti jako úsilí o společenské blaho, tak i důležité rysy Bolzanovy koncepce ideálního státu. Jejich hlubší analýza však naprosto zřejmě přesahuje odborné možnosti autorky, ovšem patrně i úroveň bakalářské práce. Přesto se nabízí otázka, zda autorka nemohla podstatně více využít svých znalostí přinejmenším ke konfrontaci s jinými názory na společnost, které v době života Bernarda Bolzana existovaly, případně se pokusit zjistit, zda je Bolzano znal. Jde například o utilitaristické koncepce Jeremyho Benthama a zejména o koncepci mechanismu „utváření“ společenského prospěchu prostřednictvím „neviditelné ruky trhu“ Adama Smitha.

S tím souvisí i mé kritické výtky k práci. Vyberu tři, které považuji za nejdůležitější.

1. Doba a prostředí, ve kterém Bolzano žil (1781-1948), rozhodně není dostatečně charakterizována. S tím souvisí i porozumění tomu, v jaké společenské pozici se on sám nacházel i jaký je historický kontext jeho díla. Uváděná Berkova charakteristika je nedostatečná. Jedná se např. o tyto momenty: vliv Velké francouzské revoluce (či vůbec osvícenství) a stav Habsburské monarchie po napoleonských válkách (Metternichův absolutismus), úloha katolické církve ve státě tomto období; pozice českého živlu v tomto období a relativní zaostalost českých zemí oproti západní Evropě (tzv. ideového „zpoždění“) včetně jazykové stránky – všechny Bolzanovy práce byly psány v němčině atd.
2. Jsem toho názoru, že komparace Kantova kategorického imperativu a Bolzanova koncepce nejvyššího mravního zákona mohla být provedena zdařileji (je to podobné jako upozornění na A. Smitha).
3. Názory na „utopickou“ koncepci Bolzana, stejně jako na proces společenského vývoje vůbec, prošly u nás také svým vývojem. Za doby jeho života byly jiné (např. Bolzanova *Büchlein vom besten Staate* byla v Čechách po dlouhá desetiletí uložena pouze v rukopise v Národním muzeu a česky byla vydána poprvé až v roce 1934 překladatelem Martinem Jaškem, profesorem dívčího reálného gymnasia v Plzni, kterýžto překlad, stejně jako některé další práce o Bolzanovi z doby první republiky, autorka opominula); za první republiky byl Bolzano jako sociální „kritik“ nebo spíše „naš první moderní socialista“ vnímán u nás jinak, než jak byl vnímán a interpretován po 2. světové válce (resp. marxistickou literaturou této doby); po roce 1989 se opět interpretace jeho názorů v některých důležitých momentech mění. To je ale většinou za horizontem znalostí autorky.

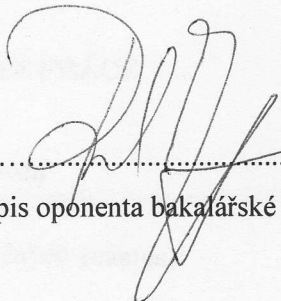
Po formální, stylistické a gramatické stránce nemám k práci, kromě výtky k některým gramatickým chybám a občasné stylistické neobratnosti, zásadních připomínek.

Na závěr mohu shrnout, že autorka si vybrala odborně velmi náročné téma a v rámci svých možností se s ním v bakalářské práci vyrovnala na úrovni, která dostačuje k tomu, abych ji doporučil s uvedenými výhradami k obhajobě a navrhl hodnotit známkou velmi dobře (2).

Navrhovaná klasifikace (výsledná známka není aritmetickým průměrem známek jednotlivých kritérií hodnocení práce):

- A – výborně
- B – velmi dobře**
- C – dobře
- N – nevyhověl/a

V Českých Budějovicích dne 10. 8. 2014

.....
Podpis oponenta bakalářské práce